

Poezijos šventėje plazdėjo prisiminimų paukštės

Prieš savaitę rajono poezijos klubas „Šaltinis“ paminėjo savo gyvavimo 35-metį. Ši ne vien literatams reikšminga data sutapo su poeto Vytauto Mačernio, žuvusio karo metu, 100-mečiu. Šventinėje Viešosios bibliotekos erdvėje šių jubiliejų susijungimas tapo daugiareikšmiu skaičiumi 135 ir atvėrė tolesnius horizontus vietos kūrėjų ieškojimams. Tai tikino ir vakaro pavadinimas „Pasivaikščiojimai su Vytautu Mačerniu: nuo Šarnelės iki Jonavos“ bylojo, kad tolimas Žemaitijos kaimelis taip pat turi savo versmių, šaltinių.

Karalių pažinti nelengva

Kas tasai Vytautas Mačernis? Jaunuolis, užgavęs jautrumo stygomis poezijos arfą, romantikas, gimnaziją neseniai baigęs studentas, kurio talentui atsiskleisti sutrukdė žiaurus likimas? Nedaug dar žinome apie šį dvidešimt trejų metų jaunuolį, dar mažiau esame girdėję jo plunksna rašytų ilgų, melodingų ir mąslių eilučių, tačiau turbūt visi prisimename tą nepaprastą „Aš pažinau karalių tavyje“, kurį dar kartą vakaro svečiams priminė Kauno dramos teatro aktorius Petras Venslovas, jau beveik du dešimtmečius besilankęs mūsų „Šaltinio“ renginiuose ir tapęs tikroju klubo Garbės nariu.

Nukelta į 5 psl.

Renginio akimirka.

Poezijos šventėje plazdėjo prisiminimų paukštės

Atkelta iš 1 psl.

Ar galima karalių pažinti iš jo liūdno veido, mašlių akių? Ir kas įkvėpė jaunuolį atrasti tuos magiškus, aukštais sąskambiais palytėtus žodžius? Pirmosios meilės netektis, dangaus sklāute nutolusi tautos regimybė, Čiurlionio paveikslai? O gal karo metais poetą užplūstanti sielos kančia, perauganti į kosmoso gelmėse rusenančią kūrėjo dvasią, kuri 1944-ųjų spalio 7 d. nukreipė paklydėlę skeveldrą Vytauto pusėn, kai jis riedėjo vežėčiomis Žemaitijos keliukais pasiimti būsimojo aktorius Donato Banionio, nes abu tikėjosi sėkmingai pasiekti Vakarus?

Šiomet Vytautas būtų sulaukęs 100. Gal ir nebūtų, kaip nesulaukė to skaičiaus ir jo bičiulis, taip pat poetas Bronius Krivickas, jo bendrakeleiviui turėjęs būti Donatas. Tačiau turėtume ne vieną kūrybos tomą iš jo stalčių, puošiantį klasikinės literatūros bibliografiją. Tai nurodo ir magiškoji pavardės pradžia su raide M. Kaip Maironio, Miškinio, Martinaičio ar Marcinkevičiaus. Bet staiga – lemties grimasa, paklydėlė skeveldra, pervėrusi ateitį. O stalčiuose – tik vienas kūrybos tomelis, leidžiantis mums pažinti dar pilnai neišsiskleidusį Karaliaus talentą...

Poezijai nesvetima filosofija

„Vėl susirinkome į biblioteką, tikimės, kad čia patiks ir mūsų svečiams, atvežusiems gražios kūrybos skambių eilučių“, – viltinai renginį pradėjo bibliotekos kultūrinių renginių organizatorė Kristina Jaskūnienė, neseniai tapusi ir „Šaltinio“ klubo pirmininke. Jos žodį pratęsė dar vakarykštė vadovė Irena Nagulevičienė, pasidžiaugusi, kad dešimtmečių labirintuose užgi-

męs užmojis bendrauti su kitų rajonų literatais neišblėso ir tapo tvirta tradicija.

Džiugu, kad į šventę atvyko Seimo narys jonavietis Eugenijus Sabutis. Neieškodamas žodžių kišenėje, svečias tarė: „Nesu poetas, mane visada traukė filosofija. O traukė todėl, kad gyvenime bandai ieškoti atsakymų. Ne tu, kurie visada paruošti, bet tu, kuriuos pats gali sugalvoti. Poezija – ne apie atsakymus, o apie jausmus. Galvodamas apie laiką, manau, kad mokslininkai laiką vertina trimis matais – praeitis, dabartis, ateitis, kitaip sakant, tai buvo, tai yra, tai bus. O ne mokslininkai į laiką žiūri kiek

mus. O jūs, klubo nariai, leidžiate prie poezijos prisijungti ir mums, o kartu su jumis esame nedidelė kultūrinė Jonavos bendruomenė. Noriu palinkėti, kad 35-eri metai pereitų į 100, nors mūsų tada ir nebūs. Ačiū labai, noriu kartu su jumis pasidžiaugti.“

Pasišildyti prie dvasios žaidro

Vienas po kito prie mikrofono ėjo „veteranai“: Albinas Pavasaris, Petras Zlatkus, Nijolė Smolina, Valentina Kašauskienė, Vitalija Kraučelienė, Laimutė Šatienė, Marius Glinskas, neseniai į klubą įstojusieji Danguolė Vasiliauskienė, Ingrida Gedvilienė, Aloyzas Vaznaitis. Vieni

ir leidiniai, pasirodę knygomis bei almanachais, tai ir renginiai nuo erdvaus buvusios Statybinių mokyklos kiemelio iki Maironio muziejaus, Mokytojų namų Vilniuje, Algirdo bataliono, Pakruojo dvaro, Kazimiero Jakučio Pagulbio atleidų, išvykų į seniūnijas ir kitus Lietuvos kampelius. O kiek keisčiausių nuotykių, netikėtumų lydėjo mūsų šiokiadienius ir šventadienius...

Slaptu balsavimu pasiūlius iš kuklaus būrelio bibliotekoje išaugusiam klubui pavadinimą, 1991-aisiais I. Nagulevičienė buvo išrinkta vadovauti „Šaltiniui“. Tada ir pati netikėjo, kad netrukus čia apsilankys garsieji

O gal palikime Ireną klubo Garbės pirmininkės poste? Tokia idėja staiga šovė ilgamečiam vadovės padėjėjui Albinui. Juk ji nepalieka klubo, suksis ir toliau mūsų gretose, dalinsis savo iniciatyvomis, sumanymais. Įdėjos neužginčijo ir naujoji pirmininkė Kristina, jai esą bus smagu matyti kolegę visus jungiančios dvasios vaidmenyje. Čia ir visi buvo „už“, visi suprato, kad dvi veiklios moterys tikrai nepaskandins literatų laivo.

Margi raštai svečių posmų

Plunksnos bičiulių šventę tądien pajvairino klubo narės, bardės Gražinos Švėgždės su ra atliekamos dainos, sukurtos mūsų literatų tekstais. Vieni po kitų prie mikrofono ėjo Pakruojo, Elektrėnų, Kėdainių kūrėjai, žinia, ne visi, o tie, kurie galėjo tądien atvykti, troško pasidalinti jautrių žodžių, apkabinti ilgąmetę pirmininkę, įteikti gėlių, taip pat pasidžiaugti naująja vadove. „Gal kurį laiką bendrausime nuotoliniu būdu, bet visada draugausime“, – išreiškė viltį elektrėniškė Vilija Dobrovolskienė, vadovaujanti „Strėvos“ kūrėjams, atvežusi ką tik pasirodžiusią savo knygelę. Ilgos draugystės prisiminimais pasidalijo Pakruojo literatų draugijos „Židinys“ pirmininkė Edita Kurauskienė, o Danguolės Barauskienės ir Almos Jociuvienės duetas iš Kėdainių „Vaivorykštės tiltų“ pamalono gražiomis dainomis.

Simboliška, kad „Šaltinio“ klubo renginiai įsiliejo į margą Jonavos 271-ųjų metinių šventę. Tai bus dar vienas tylus, jautrus prisiglaudimas prie koncertais, mugėmis ir fejerverkais nuskardejusios miesto sukakties.

Marius GLINSKAS

Eiles skaito aktorius P. Venslovas.

Renginio metu skambėjo gitaros garsai.

kitaip: kažkas buvo, kažkas yra, kažkas bus. Kažkas galėjo būti ne taip, kaip atsitiko. Kas būtų, jeigu būtų? Tarp mokslo ir poezijos sąlyčio taškų nėra. Tad ir šiandien apie Mačernį išgirstame kitaip, ne moksliskai, ne sausai, kad gyvena, kūrė, krito pašautas. Jo kūryba – tai grynas jausmas. Man visada atrodo, kad turime neslėpti gryno ėjimo į širdį. Kol mokslas ieško atsakymų, poezija neturi nei pradžios, nei pabaigos, neturi ir atsakymo. Ji sukuria jaus-

rankose laikė neseniai išleistą knygelę, laikraštį, kiti bandė deklamuoti iš atminties. Tai jau irgi tradicija – nesikartoti, ieškoti naujų išraiškų formų, nuolat atsinaujinti, nes toks esą ir poeto pašaukimas – nenurimti, degti, kviešti ir kitus pasišildyti prie savo dvasios žaidro.

Vėl žodį perėmusi Irena paskaitė savo naujų posmų, pirminė, kas per tuos dešimtmečius nuveikta, kas ryškiausio, įdomiausio. Nemažai visko. Tai

aktoriai Henrikas Kurauskas, Tomas Vaisieta, Dalia Michelevičiūtė, Virginija Kochanskytė, Petras Venslovas, Undinė Nasvytytė, poetai Rimgaudas Graibus, Alfas Pakėnas, Petras Keidošius, Viktoras Rudžianskas, Vytautas Kaziela, Vladas Vaitkevičius... Klubas provincijoje iš nedrąsaus, tyliai cypsinčio gulbiuko išaugo į baltasparnę giedančią gulbę, pakylėjančią nedidelį chemikų miestuką iki kultūrinio didmiesčio.